

DISPUTATIO THEOLOGICA

De

CHRISTO Θ E A N-

ΘΡΩΠΩ, MEDIATORE GENE-

RIS HUMANI;

Quam,

JEHOVA AUXILIANTE,

SUB TRESIDIO

REVERENDI ET DOCTISSI-

MIVIRI, DN. GEORGII PASORIS IN

Illustri Schola Nassovica Sigenensi S.S. Theologiae

Professoris ordinarii, præceptoris summè colendi,

Theologiae studiosis ventilandam & exa-
minandam publicè proponit

Theophilus Frei Scaphusianus Helvetius.

HERBORNÆ NASSOVIORUM

Ex officina typographica Christophori Corvini.

MDCCCLXXXVIII.

NOBILITATE, ERU-
DITIONE, PRUDENTIA, OMNI-
QUE VIRTUTUM GENERE

præstantissimis viris:

DN. ALEXANDRO PEJERO, Præfecto Kleckoviæ,

DN. HENRICO PEJERO.

DN. DAVIDI PEJERO.

DN. BARTH. PEIERO J. U. D. } Scaphusianis fra-

DN. TOBIÆ PEJERO. } tribus germanis,

DN. JOHANNI PEJERO.

DN. JOHAN. PEJERO.

DN. HENRICO RIETMANNO Scaphusiano:

NEC. NON

REVERENDIS AC DOCTIS.

SIMIS VIRIS:

DN. JOHANNI JACOBO FREI, Ecclesiæ Wilkin-
gensis in Kleckoviâ antistiti vigilantissimo, Patruo
suo percaro:

DN. JOHANNI CONRADO SPLEISIO, Scholæ
Scaphusianę fideliter inservienti, affini suo dilecto:

*Dominis Macenatibus ac fautoribus studiorum summâ
observantiâ colendis; honoris ac gratitudinis ergo
hanc disputationem inscribit & offert*

THEOPHILUS FREI, Scaphusianus Helvetius.

T H E S I S I.

Summam ac præcipuam nostram sapientiam in CHRISTI cognitione positam esse, docet Apostolus Paulus Philip. 3, v. 8. nec non I. Cor. 2, v. 2. ubi ait: *se inter Corinthios nihil aliud scire stituisse, nisi JESUM CHRISTUM, eumq; CRUCIFIXUM.* Quare ut in tam sublimi & abstrusa sapientia, quam DEUS per solum Spiritum sanctum electis suis revelat, I. Cor. 2, v. 10. *nobis autem DEUS retexit per Spiritum suum; proficiamus, theses aliquot de tanto hoc mysterio ad Christianam συζητησιον ex verbo DEI in timore DEI proponere libuit.*

I I.

Hunc verò JESUM CHRISTUM ut rectè agnoscamus, duo tenenda sunt, primò quænam sit ejus persona: deinde quodnam gerat officium.

I I I.

Ad personam quod attinet: est Filius DEI, per unionem hypostaticam homo factus. Joh. 1, v. 1. *Sermo erat DEUS: vers. 14. Sermo caro factus est.*

I V.

Hæc descriptio ut planior evadat, primò considerabimus naturam asumentem & asumptam; deinde earundem hypostaticam unionem; nec non hujus effecta & finem.

V.

Natura asumens est secunda persona sacrosanctæ Trinitatis, DEI Filius, Matth. 3, v. 17. *Et ecce vox è cælis, dicens: Hic est Filius ille meus, dilectus ille, in quo acquiesco.* Johan. 1, v. 34. *Ego igitur vidi, & testor hunc esse Filium illum DEI; ante secula à prima persona, quæ est Deus Pater, modo ineffabili genitus, Joh. 1, v. 18. DEUM nemo vidit unquam: unigenitus ille Filius, qui est in sinu Patris, ille nobis exposuit: & v. 14. Spectavimus gloriam ejus, gloriam unigeniti egressi à Patre. & cap. 3, v. 16. Ita enim DEUS dilexit mundum, ut Filium illum suum unigenitum dederit. Prov. 8, v. 22, 23, 24. *Jehova possidebat me principio via sue; ante opera sua, ante ullum tempus, ante seculum inuncta sui; ante principium, ante primordia terra. Quum nulla essent abyssi, edita eram: v. 25. Quum nondum**

factum esset ut montes demersi incumbere terra, ante colles edita eram: Patri
ὄμοιός ἐστι, Jerem. 23, v. 8. Sed vivit Jehova, qui evexit & qui deduxit semen domus
Israëlis &c. Johan. 5, vers. 19. Quaecumq; Pater facit, hac etiam Filius pariter facit.
Philip. 2, v. 6. Qui quum esset in forma Dei, non duxit esse rapinam, parem esse cum
Deo; æternus, Joh. 1, v. 1. In principio erat sermo ille. Apoc. 1, v. 8. Ego sum Α & Ω,
principium & finis, & v. 17. Ego sum primus ille, & ultimus ille: infinitus, Matth.
18, v. 20. Ubi enim sunt duo vel tres coacti in nomine meo, illic sum in medio eorum;
& cap. 28, v. 20. Ego vobiscum sum omnibus diebus usq; ad consummationem secu-
li: omnipotens, Apoc. 1, v. 8. Qui est, & Qui erat, & Qui venturus est, ille, in-
quam, omnipotens: omniscius, Apoc. 2, v. 23. Et cognoscent omnes Ecclesia me
esse scrutatorem renum & cordium. Matth. 9, v. 4. Et quum vidisset Jesus cogita-
tiones eorum, &c.

V I.

Natura assumpta est, natura illa humana, quam ὁ λόγος, seu Filius
DEI assumpsit ex virgine Maria, Heb. 2, v. 16. Non enim urig; angelos assum-
sit, sed semen Abrahæ. Gal. 4, v. 4. emisit DEUS Filium suum factum ex muliere:
secundum quam naturam nobis per omnia est similis, excepto peccato,
Heb. 2, v. 14. Quoniam igitur pueri participes sunt carnis & sanguinis, ipse quoq;
consimiliter particeps factus est eorundem; & v. 17. unde debuit per omnia fratribus
similis fieri. & cap. 4, v. 15. Rom. 8, v. 3.

V II.

Quamvis verò sit verus DEUS, & verus ac perfectus homo, cor-
pore, & animâ rationali constans, Heb. 10, v. 5. Sacrificium & oblationem
noluisti, corpus autem aptasti mihi. Matth. 26, v. 38. Undiquaq; tristis est anima
mea usq; ad mortem; tamen non duo, sed unus est Christus, 1. Tim. 2, v. 5.
Unus enim est DEUS, unus etiam mediator DEI & hominum, homo Christus
Jesus.

V III.

Humana enim natura, propria ζωὴ ἀσώτως expers in λόγῳ, qui eam
assumpsit, & sibi personaliter univit, subsistit, & in æternum gestatur, ac
sustentatur tanquam ejus ἐνυπόστατον ὄργανον. Colof. 2, v. 9. Nam in eo in-
habitat omnis plenitudo Deitatis corporaliter.

V X.

Idq; sine ullâ naturæ assumptæ & assumptæ confusione, salvæ ac
distinctis manentibus ambarum proprietatibus.

Naturæ

X.

Naturæ assumptæ proprietates sunt vel essentielles, vel accidentaria: Joh. 2. v. 19. & cap. 10. v. 18.

XI.

Essentiales sunt, quæ ad naturæ existentiam necessariò requiruntur, hominisque essentiam ita consequuntur, ut sit ἀδύνατον eas à natura humana, sine ejusdem destructione, separare.

XII.

Et hæ sunt vel animæ, vel corporis. Animæ sunt facultas intelligendi. Luc. 2. v. 47. *Percelebantur autem omnes qui eum audiebant, super intelligentia & responsis ejus; ratiocinandi, Luc. 2. v. 46. Et factum est, triduo post ut invenirent eum in templo, sedentem in medio Magistrorum, & audientem eos, & eos interrogantem; volendi, &c. Luc. 22. v. 15. Desiderio desideravi hoc pascha edere vobiscum, antequam ego patiar: item esse incorporeum, invisibile, impalpabile.*

XIII.

Corporis essentielles proprietates sunt: esse solidum, sensibile habere quantitatem, figuram, dimensionem, Luc. 24. v. 39. *Videte manus meas & pedes meos: nam ego ipse sum: contrectate me, & videte: nam Spiritus carnis & ossa non habet, sicut me conspiciatis habere: videlicet longitudinem, latitudinem, profunditatem: ac propterea esse visibile, palpabile, & locale. Johan. 11. v. 15. Et gaudeo propter vos (ut credatis) me illic non fuisse. Matth. 15. 29. Act. 3. v. 21.*

XIV.

Proprietates accidentariæ sunt, quæ non semper ad humanæ naturæ existentiam fuerunt necessariæ, sed ita ei adhæserunt, ut ab eâ salvâ integrâque; nihilominus illâ manente, separari potuerint.

XV.

Et hæ pro statu Christi duplici, exinanitionis nimirum, & exaltationis, etiam duplices sunt, infirmitatis & excellentiæ ac gloriæ.

XVI.

Suntque proprietates exinanitionis vel animæ, vel corporis. Animæ; ut ignorantia ultimi diei, Marc. 13. v. 32. *Sed de illo die (videlicet ultimo) ac hora nemo scit, ne Angeli quidem qui in celo sunt, neque ipse Filius, sed Pater; privationis fructuum in ficu eminens inspecta; Marc. 11. v. 13. Quumque procul vidisset ficum habentem folia, venit (visurus videlicet num inveniret ali-*

quid in ea; & quum venisset ad eam, nihil invenit nisi folia; tristitia, Matth. 26, v. 38. Undiquaq, tristis est anima mea usq, ad mortem. Matth. 27, v. 46. fremitus spiritus, Joh. 11, v. 33. Jesus autem ut vidit eam flentem & Judaeos, qui una venerant cum ea, flentes, infremuit spiritu, & turbavit seipsum, & v. 38. indignatio, Matth. 16, v. 23. At ille sese convertens dixit Petro, abscede à me Satana, offendiculo es mihi; ira, Marc. 3, v. 5. Et quum circumspexisset eos cum ira, simul dolens quod occalluisset cor eorum.

XVII.

Corporis accidentariæ proprietates status infirmitatis sunt: de-
fatigatio, Joh. 4, v. 6. Jesus ergo fatigatus ex itinere ita sedit ad fontem; fames,
Matth. 4, v. 2. Et quum jejunasset (Jesus) dies quadraginta, & noctes quadragin-
ta, postea esuriit; sitis, Joh. 19, v. 28. Postea, quum sciret Jesus omnia jam esse per-
acta, ut consummaretur Scriptura, dixit, Sitio; sudor sanguinis, Luc. 22, v. 44.
Erat autem sudor ejus quasi grumi sanguinis descendentes in terram; dolor, Heb.
5, v. 7. Qui in diebus carnis suæ, deprecationibus & supplicationibus oblati cum cla-
more valido & lachrymis apud eum qui poterat ipsum servare à morte, & ex auditu
precibus, (liberatus) ex metu: & v. 8. quamvis filius esset, (tamen) ex iis que passus
est didicit obedientiam: & denique ipsa mors, Matth. 27, v. 50. Jesus autem
cum rursus clamasset voce magna, emisit spiritum.

XVIII.

Proprietates excellentiæ etiam accidunt vel animæ, vel corpori.
Animæ; sapientia scientiaque eximia, Heb. 1, v. 9. Unxit te, ô Deus, Deus tu-
us oleo exultationis ultra consortes tuos: potentia magna, Matth. 28, v. 18. Data
est mihi omnis potestas in calo & in terra.

XIX.

Corpori accidunt; immortalitas, Rom. 9, v. 9. Ut qui sciamus Chri-
stum suscitatum ex mortuis, non amplius mori: mortem (inquam) ei non amplius
dominari; fulgor cælestis ac gloria excellens, Matth. 17, v. 2. Transformatusq,
est coram eis, & fulsit facies ejus ut sol: vestimenta autem ejus facta sunt alba ut
lux. Philip. 3, v. 21. Qui transfigurabit corpus nostrum humile, ut conforme fiat &
jus corpori glorioso, pro vi illa efficace, quâ potest etiam sibi subicere omnia.

XX.

Licet verò humana Christi natura hisce donis, tanquam quadam
prærogativâ, tam angelos, quàm homines longè excellat, Heb. 1, v. 9.
Dilexisti justitiam, & odisti transgressionem; propterea unxit te, ô Deus, Deus tuus
oleo exultationis ultra consortes tuos; non tamen idcirco est (ut ita loquar)
deificata,

deificata, nec divinæ naturæ proprietates ei sunt communicatæ.

XXI.

Haecenus de naturâ asumente, & asumptâ; sequitur unio hypostatica, quæ est harum duarum naturarum, nempe divinæ & humanæ, in unitatem personæ conjunctio; quod mysterium est omnium mysteriorum maximum, 1. Tim. 3, v. 16. *Et sine dubio magnum est pietatis mysterium; Deus conspicuus factus est in carne.*

XXII.

Effecta hujus unionis hypostaticæ sunt præcipuè tria.

XXIII.

Primum, quod à naturâ asumente, in naturam asumptam effusa sunt omnis generis *χρησιματά* ac bona, tantâ copiâ, ac mensurâ tantâ, quantâ in creaturam aliquam conferri possunt, Joh. 3, v. 34. *Non enim huic admittitur Deus spiritum.* Heb. 1, v. 9. *Unxit te, ô Deus, Deus tuus oleo exsultationis ultra consortes tuos.*

XXIV.

Alterum, quod distinctæ actiones utriusque naturæ, divinæ nempe & humanæ, ad unius ejusdemque *ὑποτέλειματ* redemptionis salutisque nostræ productionem concurrunt, communeque opus efficiunt.

XXV.

Hic igitur natura una agit cum communione alterius, sed tamen unaquæque quod suum est exsequitur: verbo scilicet operante quod verbi est, & carne cooperante quod carnis est.

XXVI.

Diligenter igitur notandum est discrimen inter operantem seu agentem: inter actionum principia, secundum quæ & per quæ agens operatur: inter actiones, quibus operatur: inter opera seu *ὑποτέλειματ* quæ operatur.

XXVII.

Operans seu agens est persona ipsa Christi, duabus naturis constans.

XXVIII.

Principia secundum quæ & per quæ operatur, sunt duæ naturæ, earumque proprietates.

XXXIX.

Actiones quibus operatur, aliæ sunt Deitatis propriæ; aliæ humanitatis: quæ quidem communionem habent ad unum idemque *θεοτέλεισμα*; sed non communicationem inter se, ita scilicet ut vel actio aliqua naturæ humanæ communis ei sit cum natura divina, tanquam ab illa quoque procedens, vel contrâ: quia alioquin actiones illæ desinerent esse propriæ.

XXX.

Opera, seu *θεοτελείσματα* sunt externa facta, præsertim ad salutem nostram spectantia, ut est Ecclesiæ redemptio, gubernatio, conservatio.

XXXI.

Tertium unionis effectum est *κοινωνία ιδιωμάτων*, hoc est, communicatio proprietatum, quæ est tropus seu modus loquendi synecdochicus, quo quod unius in Christo naturæ est proprium, tribuitur ipsi personæ ab altera natura denominatæ. Quæ quidem ratione personæ, citra naturarum distinctionem consideratæ, realis appellari potest: respectu verò naturarum inter se comparatarum realem esse pernegamus.

XXXII.

Cùm enim per unionem hypostaticam in una Christi personæ duæ naturæ sint unitæ, rectè vereque utriusque naturæ proprietates de persona in concreto prædicantur; sed non vice versa, omne quod de persona prædicatur, idem quoque de naturis seorsim sumtis enunciat. Nam non quicquid (ut canon Logicus habet) de integro enuntiat, id etiam de singulis ejus membris. Verbi gratiâ: Rectè dicimus: Dominum gloriæ pro nobis crucifixum esse: at non rectè, Deitatem pro nobis esse crucifixam.

XXXIII.

Hæc de effectis unionis hypostaticæ; sequitur ejus finis, qui est ut Christus esset persona apta ac idonea ad officium mediatoris inter Deum & homines obeundum & exsequendum: ad quod nemo potuit esse aptus, nisi solus is, qui esset simul verus Deus, & verus homo.

XXXIV.

Nam primò Mediator noster verus Deus & verus homo esse debuit, quia cum utriusque parti, offensæ & offendentis, inter se reconciliandæ,

andæ, cognatum esse oportuit; atque idcirco utrique charum & utranque charam habentem.

XXXV.

Deinde oportuit eum esse verum Deum & verum hominem, ut esset mediator atque servator noster merito & efficacia.

XXXVI.

Merito quidem, ut mereretur nobis remissionem peccatorum, Matth. 20. 28. Spiritum S. nos regenerantem, Gal. 3. v. 14. & vitam æternam, Joh. 3. vers. 16.

XXXVII.

Ad merendam verò remissionem peccatorum, necesse erat, ut sanguis filii Dei, atque aded ipsius Dei effunderetur, 1. Joh. 1. v. 7. *Sanguis Jesu Christi filii ejus (DEI) purificat nos ab omni peccato: Act. 20. v. 28. Ecclesiam acquisivit Deus per proprium sanguinem; & infinitæ iræ DEI satisfieret: Heb. 9. v. 22. Absq; sanguinis effusione non fit remissio: quem sanguinem Servator noster pro nobis profunderet, & mori non potuisset, nisi fuisset verus & perfectus homo; nec ex abyssu æternæ mortis eluctari, nisi verus quoque fuisset DEUS.*

XXXVIII.

Efficaciâ, ut per Spiritum S. fidem in nobis efficeret, in fide semel datâ nos conservaret, Joh. 10. 28. *Nemo rapiet oves meas ex manu mea, Joh. 1. v. 33. hic est qui baptizat Spiritu S. & promptos nos redderet ad omne bonum opus: 2. Cor. 9. 8. ἵνα ἕως δυνάτεως εἰς πάντας ἔργων ἀγαθῶν.* quæ rursus Servator nunquam præstare valuisset, nisi verus fuisset DEUS.

XXXIX.

Haftenus de personâ SERVATORIS; sequitur de officio ejus, quod triplex est: Propheticum, Deut. 28. v. 15. *Prophetam è medio tui è fratribus tuis, sicut ego sum, suscitabit tibi Jehova Deus tuus: et anscultate: Sacerdotale, Psal. 110. v. 4. Juravit Jehova, & non pœnitebit eum; tu es sacerdos in seculum, secundùm ordinem Malcitzedeki* Heb. 7. v. 21. & Regium, Joh. 18. v. 37. *Tu dicis me regem esse. Ego ad hoc genitus sum, & ad hoc veni in mundum, ut dem testimonium veritati.* Matth. 28. vers. 18. *Data est mihi omnis potestas in cælo & in terra.*

XL.

In prophetico officio notanda sunt quinque: Vocatio, Præparatio, Exsequutio, Locus & Tempus.

X L I.

Vocatus fuit ad hoc officium immediate, idque internè, & externè.

X L I I.

Internè vocatus fuit partim per corroborationem Spiritus, Luc. 2. v. 40 *Puerulus autem crescebat & corroborabatur Spiritu, implebaturq; sapientia; & inclinationem ad studium verbi divini jam inde à pueritia, Luc. 2. v. 46. 47. partim verò quum plenitudinem Spiritus accepit in baptismo, Matth. 3. v. 16. Et baptizatus Iesus ascendit statim ex aqua: & ecce, aperti sunt ei caeli, & vidit spiritum Dei descendentem quasi columbam, & venientem super ipsum.*

X L I I I.

Externè, quum solenniter in ipso baptismo ad hoc munus fuit consecratus atque ordinatus, voce Dei Patris cælitus demissa: *Hic est Filius meus ille dilectus, in quo acquiesco, Matth. 3. v. 17. & cap. 17. v. 5.*

X L I V.

Præparatus fuit, quum in deserto fuit tentatus à diabolo, postquam jejunasset per quadraginta dies ac noctes, Matth. 4. v. 2. 3. & c.

X L V.

In exsequutione spectanda est doctrina, & ejusdem confirmatio.

X L V I.

Doctrina est quæ erudit Ecclesiam de rebus ad salutem necessariis.

X L V I I.

Doctrina hæc est vel patefactio Evangelii, vel Legis interpretatio.

X L V I I I.

Patefactio Evangelii, est institutio Ecclesiæ de electorum hominum redemptione per ipsum procurandâ, Matth. 20. v. 28. *Sicut filius hominis non venit ut sibi ministretur, sed ut ministret, detq; animam suam in redemptionis pretium pro multis. Joh. 3. v. 16. Sic Deus dilexit mundum ut filium suum unigenitum dederit, ut quisquis credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam.*

Legis

X L I X.

Legis interpretatio, est institutio Ecclesiæ de Lege Dei ex mente ac sensu ipsius Legislatoris intelligendâ, simulque vindicatio à Scribarum & Phariseorum corruptelis. Matth. 5. v. 22. 28. 34. 32. 35. 36. 39. 40. & 44.

L.

Confirmatio doctrinæ est, quâ Christus doctrinam Ecclesiæ propositam miraculis divinis variè confirmavit. Matth. 9. v. 7. 22. 25. 30. & 33. Luc. 7. v. 40. 15.

L I.

Locus, ubi Christus docuit, fuit terra Palæstina, ideoque *minister circumcisionis* ab Apostolo Rom. 15. v. 8. vocatur, & ad solos Israëlitas se missum esse ipsemet testatur, Matth. 15. v. 24.

L I I.

Ad tempus quod attinet, officio hoc functus est ferè quadriennium, quamdiu post baptismum in his terris versatus est.

L I I I.

Sequitur officium sacerdotale, cujus partes sunt satisfactio, & intercessio. Levit. 16.

L I V.

Satisfactio est quâ Christus, tanquam sacerdos & victima seipsum pro nobis semel Heb. 7. 27. obtulit & immolavit in ara crucis, Heb. 9. vers. 14. ubi non solum corpore passus est, sed in primis animâ, Matth. 26. v. 38. quâ pro nobis gustavit infinitam Dei iram, Matth. 27. v. 46. *atq; ita ipse factus est propitiatio pro peccatis nostris.* 1. Joh. 22. & *nos redemit ab execratione legis.* Gal. 3. 13.

L V.

Intercessio est, quâ pro nobis intercedit, Joh. 17. v. 9. *Ego pro iis rogo; non pro mundo rogo, sed pro iis, quos dedisti mihi, quia tui sunt;* idque non semel vel in hac tantum terrâ, sed etiamnum nostrâ causâ in cælis coram facie Patris absque interruptione apparet, Heb. 9. v. 24. *Non enim in manu factum sacrarium ingressus est Christus, quod sit exemplar vero sacrario respondens; sed in ipsum calum, ut compareat apud faciem Dei pro nobis.* 1. Joh. 2. v. 1. *Quod si quis peccarit, advocatum apud Patrem habemus, Jesum Christum justum.*

L V I.

Ubi tamen non est existimandum, Christum in statu exaltationis

devolvi ante Patrem flexis genibus, sicut eum in statu humiliationis fecisse constat, Luc. 22. v. 41. *Tum ipse abscessit ab eis quasi ad jactum lapidis, positusq; genibus oravit*; sed eum coram Patre in cælo. adyto illo sine manibus factò apparere: Heb. 9. v. 22. quæ apparitio vim habet vivæ orationis.

LVII.

Sequitur postremò officium regium, quod non est mundanum, sed spirituale, cæleste & æternum, Johan. 18. v. 36. *Regnum meum non est ex hoc mundo: si ex hoc mundo esset regnum meum, ministri mei certassent ne traderer Judæis: nunc autem regnum meum non est hinc*; quo nos regit & tuetur.

LVIII.

Regit verò nos vel internè, vel externè; vel internè & externè simul.

LIX.

Internè regit nos spiritu suo, Ephes. 3. vers. 16. *Ut det vobis, pro divite suâ gloriâ, ut fortiter corroboremini per spiritum suum in interiore homine*; verbum suum non tantùm præscribit, sed etiam animis inscribit, Ezech. 11. versu 19. *Nam indam ipsis cor unum, & spiritum novum ponam in medio vestri, amovens, inquam, cor lapideum à carne eorum indam eis cor carneum*: externè verbo tam visibili quàm audibili, id est, tam sacramentis, quàm prædicatione Evangelii, Matth. 28. v. 19. *Profecti ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomen Patris & Filii, & Spiritus sancti*: internè & externè simul, afflictionibus seu castigationibus 1. Cor. 11. v. 32. *Sed dum judicamur, à Domino erudimur, ne cum mundo condemnemur*.

LX.

Deinde tuetur nos in hac terrâ contra hostes; qui sunt vel extra nos, vel intra nos.

LXI.

Extra nos sunt qui extrinsecus nos ad peccandum alliciunt.

LXII.

Suntque vel Satanas, vel mundus.

LXIII.

Satanas tot modis nos ad peccandum allicit atque tentat, quot sunt vel esse possunt errores, & quot etiam sunt peccata: præcipuè verò tribus modis, aut desperando, aut securos nos reddendo, aut contemptores

tores Dei efficiendo, ut ex Christi capitis nostri exemplo manifestum est, Matth. 4.

LXIV.

Mundus verò hoc facit aut malo exemplo ac blanditiis, quibus nos seducere & à via veritatis avocare conatur: aut apertâ vi, quâ Ecclesiam Christi persequitur.

LXV.

Hostis intra nos est, qui intrinsecus nos ad peccata cogit: ut est caro nostra, hoc est, peccatum originale; qui est hostis domesticus, quem semper in sinu circumferimus, qui quæ omnium nobis est molestissimus. Rom. 7.

LXVI.

Contra omnes illos hostes Christus pro omnipotentiâ suâ nos protegit ac defendit, Joh. 10. 28. Ephes. 4. v. 8. Joh. 16. v. 33. Rom. 8. v. 38. 39. Christus, inquam, contrivit caput serpentis, Gen. 3. v. 15. Colos. 2. v. 15. Heb. 2. vers. 14. 15. vicit mundum, Johan. 16. versu 33. & Spiritum sanctum nobis largitur, cujus auxilio veterem hominem, ne nobis dominetur, compescimus & domamus. 1. Joh. 5. v. 4.

LXVII.

Arma militiæ nostræ sunt spiritualia, non carnalia; quia nec nos, nec regnum, cujus nos cives sumus, carnale est; quorum armorum describuntur sex ab Apostolo Paulo Ephes. 6. v. 14. 15. 16. 17. 18. *Veritas, Justitia, Evangelium, Fides, Verbum Dei, & Preces.*

LXVIII.

Non verò æternum bellum cum his hostibus geremus, sed tandem cum Christo Rege nostro plenè eos vincemus, & ipsimet eos judicabimus, id est, ad æternam mortem damnabimus, 1. Cor. 6. v. 2. hoc est, sententiam damnationis à Rege nostro latam, tanquam justissimam, nostrâ approbatione confirmabimus.

LXIX.

Atque tunc regnum hoc omnibus nostris hostibus partim deletis, partim in tartarum detrusis Matth. 25. v. 34. erit pacatissimum, consummatum, nullisque amplius persecutionibus obnoxium.

Apopalyps. 22. v. 20.

Ναὶ ἔρχε κύριε ἰησοῦ.

Q U Æ S T I O N E S .

N. I.

An Christus corpore suo, seu secundum humanam suam naturam sit ubiq;? Neg.

Rationes. I. quia est verus homo, nobis per omnia, excepto solo peccato, similis, Heb. 2. v. 17. Si verò per unionem hypostaticam divinæ & humanæ naturæ (ut volunt Ubiquitarii) natura humana facta esset omnipræsens, tùm Christus non esset verus homo, quia natura ejus humana per communicationem illam proprietatis divinæ effecta esset natura divina. II. quia proprietates divinæ cum ipsa essentia unum & idem sunt. Cui igitur communicantur proprietates divinæ, ei & divina essentia communicatur. Hæc autem nulli creaturæ communicatur, sed tantùm tribus illis divinis personis. III. quia, si quædam proprietates humanæ naturæ Christi essent communicatæ, tùm etiam reliquæ omnes, ut: æternitas, infinitas, &c. essent ei communicatæ. Nam proprietates divinæ sunt inseparabiles, ac à se invicem divelli non possunt: siquidem sunt ipsa essentia Dei simplicissima atque indivisibilis. IIII. quia, quod proprium est, communicari nequit: alioquin proprium esse desineret. At omnipræsentia est proprietas Dei solius: quia is solus est infinitus. Nec est ullius momenti ac ponderis, quod Adversarii unionem hypostaticam obtendunt, quasi hujus vi in humanam naturam transfusæ sint Dei proprietates. Ut enim unio illa facta est salvæ utrisque naturis; ita & naturarum proprietatibus. Et si humana natura per unionem illam participasset proprietates divinas; non unio, sed *μεταμύσφωσις* quædam ac confusio foret. Quia verò Adversarii hanc proprietatum communicationem ex plurimis sacra scripturæ locis aliisque rationibus probare ac corroborare summo studio nituntur, hæc sequentes regulæ possunt observari: ad quas si ipsorum argumenta examinabimus, faciliè in quam impingant deprehendemus, atque ita ad ea respondere meliùs poterimus.

Regula

Regula I. Principale agens non communicat vim suam instru-
mento. Humana natura est instrumentum *εὐπόριστον* personæ Filii Dei.
II. Quædam prædicantur de Christo, quâ Deus; atque hæc divina
sunt: quædam prædicantur de eodem, quâ *θεάνθρωπος*, Deus & homo
in unitate personæ; atque hæc sunt *θειωδρικά*, partim divina, partim hu-
mana; quædam verò de eo prædicantur, quâ homo; atque hæc humana
sunt. Et hi actus non confunduntur, sed distincti manent. Itaque à par-
te seu naturâ unâ de alterâ, nihil concluditur, aut contra alteram.
III. Personâ Christi secundùm utranque naturam, distinctis earum
proprietas, secundùm divinam principaliter, secundùm huma-
nam instrumentaliter, secundùm utranque magnificè & mirabiliter
operatur. IIII. Unio non tollit naturam unitorum. V. Etiam si u-
nio sit ἀκόλωτος, reciproca, tamen inferius subsistit in superiori, ut bra-
chium in corpore. VI. Unio facta est ἀσυγχύτως, καὶ ἀτρέπτως, καὶ ἀδι-
αίρετως καὶ ἀχωρείως. VII. Non rectè à persona transitus fit in argu-
mentando ad naturam. VIII. Αποτελέσματα *θειωδρικά*, id est, perso-
nalia & nomina officii; quæ personæ secundùm utranque naturam
competunt, falsò uni naturæ tanquam propria ascribuntur. Hæc au-
tem attributa Filio Dei secundùm naturam divinam (cui nihil in se
addi aut detrahi potest) competunt per *οἰκονομίαν*, dispensationem gra-
tiæ, quâ se ipse exinanivit volūtariè, ut idem suâ naturâ summus, infimè
se ad ea omnia, quæ ut homo fecit, & perpeffus est, submitteret vo-
luntate propriâ in assumptâ carne, sed naturâ utrâque semper integrâ
permanente, & salvis utriusque naturæ proprietatibus. IX. Propria
ουσαπλά τῆς ἑσθίας, hoc est, essentialia, in naturam atque essentiam aliam
& differentem non transeunt: in primis autem divina, quæ omni mo-
do & omni tempore sunt ἀκoinώτητα: quum Deus neque aliud fieri
possit, (nam esset mutabilis) neque aliud fieri Deus. Nam nec unus
foret Deus, nec simplicissimus.

II.

An Christus sit Mediator noster secundùm utranque naturam? Affir.

Ratio. I. Quia ad reconciliandum nos Deo secundùm huma-
nitatem pro nobis passus est, divinitate interim eam sustentante sub

*ad divina
et humana
causam*

mole iræ divinæ ne pessum iret, nec non illud λόγον satis pretiosum reddente.

I I I.

An Christus pro omnibus in univversum hominibus sit mortuus?

Ad hanc quæstionem per distinctionem respondendum esse nonnulli arbitrantur, quò nimirum aliquot sacræ scripturæ loca, quæ sibi invicem contradicere atque repugnare videntur, possint conciliare, atque ita sacras literas à contradictionis suspitione liberare: velut sunt 1. Johan. 2. versu 2. Hebr. 2. versu 9. 2. Cor. 5. versu 15. 1. Tim. 2. versu 6. Hisce in locis & alibi passim dicitur, Christum pro mundo, item pro omnibus esse mortuum: hisce verò sequentibus, pro multis tantùm, pro electis, pro populo suo, pro Ecclesiâ, pro omnibus, &c. ut Johan. 17. versu 9. Matth. 20. versu 28. Matth. 15. versu 24. Matth. 28. versu 28. Matth. 1. versu 21. Hebr. 9. versu 28. Esa. 53. versu 11. Ephes. 5. versu 25. &c. Distinguunt autem sic: quod Christus sit mortuus pro omnibus hominibus in univversum sufficienter, sed non efficienter, seu efficaciter, atque ita sit mortuus pro omnibus, & non pro omnibus, diverso nempe respectu. Pro omnibus quoad sufficientiam τὸ λόγον; quia videlicet Christi λόγον sit sufficiens pro omnibus, omnium hominum, seu totius mundi, peccatis expiandis, modò omnes id fide sibi applicarent. Non pro omnibus, sed pro electis & fidelibus solummodò, quoad efficaciam & applicationem: quia soli electi ac credentes meritum ac satisfactionem Christi fide sibi applicant, & efficaciam ejus, hoc est, justitiam & vitam ex ea consequuntur. Quia verò distinctio hæc implicat contradictionem, nos ad propositam quæstionem simpliciter respondemus per negationem. Nam si Christus pro omnibus & singulis hominibus, nemine excepto est mortuus: sequitur, eum morte suâ voluisse singulorum peccata expiare, illorumque remissionem eis à Deo impetrare. Hoc enim ipsum illâ phrasi significatur. Si autem Christus istud efficere suâ morte voluit: utique effecit. Nam quicquid unquam efficere voluit, id effectum dedit; sive ut omnipotens Deus, sive ut

9
sive ut fidelis servus Patris, quem Pater semper exaudivit, Johan. 11.
versu 42. Quod si Christus morte sua remissionem peccatorum om-
nibus hominibus impetravit, atque ita omnium reconciliationem
apud Deum effecit: quomodo igitur in illa distinctione negatur pro
omnibus esse mortuus efficienter seu efficaciter? Rationes verò ne-
gativæ sententiæ sunt hæc. I. Pro quibus se Christus obtulit, pro iis-
dem sese oblaturus oravit. Nam offerre pro Dei populo, & pro eodem
orare, sunt duo summi sacerdotis officia inseparabili nexu cohærentia,
Levit. 16. Atqui non oravit pro omnibus in universum hominibus.
Johan. 17. versu 9. Ergo. II. Pro quibus se Christus sanctificavit,
hoc est, obtulit se Patri in sanctam victimam, pro iis est mortuus. At se
pro solis electis sanctificavit, Johan. 17. v. 19. Ergo. III. Pro quibus
Christus est mortuus, ii accipiunt remissionem peccatorum. Rom. 5.
v. 9. 10. 1. Joh. 1. v. 7. Heb. 9. v. 26. 28. Spiritum sanctum, Gal. 3. v. 14. Fidem
& regenerationem, Jerem. 31. v. 33. 34. Vitam æternam. Heb. 5. v. 9. Gal.
3. v. 14. Atqui non omnes in universum accipiunt remissionem pec-
catorum, sed soli electi, Ephes. 5. v. 23. Neque omnes accipiunt Spiritum
sanctum, sed soli electi, Johan. 14. v. 16. 17. Gal. 4. v. 6. Neque fi-
dem, 2. Thess. 3. v. 2. Johan. 6. v. 36. cap. 10. v. 26. cap. 12. v. 37. Rom. 8.
v. 30. sed soli electi, Johan. 6. v. 37. cap. 10. v. 26. Rom. 8. v. 30. Tit. 1. v. 1.
Act. 13. v. 48. neque regenerationem, Rom. 2. v. 5. 1. Thess. 2. v. 16. 2.
Tim. 3. v. 13. 2. Pet. 2. v. 14. sed soli electi, Rom. 8. v. 29. & 30. Nec denique
vitam æternam omnes accipiunt. Matth. 7. v. 23. & cap. 25. v. 41. 46. sed
soli electi, Rom. 8. v. 29. 30. Matth. 20. v. 23. cap. 25. v. 34. Ergo non pro
omnibus in universum hominibus, sed pro solis electis Christus est
mortuus. Ad allata supra ex sacrâ scripturâ loca, quæ Christum pro om-
nibus esse mortuum affirmare videntur, respondemus, illa esse intel-
ligenda de omnibus electis atque credentibus: quia promissiones E-
vangeli propriè ad omnes credentes spectant, & sacra pagina passim
eas ad solos credentes restringit, Johan. 3. v. 16. Rom. 3. v. 22. Act. 10. v.
43. &c. Unde etiâ Ambrosius libr. 1. de vocat. gent. cap. 3. scitè doctèque
dicit: *Habet populus Dei plenitudinem suam: & quamvis magna pars hominum
salvantur gratiam aut negligat, aut repellat: in electis tamen & præscitis, atque ab
omni generalitate discretis, SPECIALIS quadam censetur UNIVERSALITAS, ut
de toto totus mundus liberatus, & de omnibus hominibus omnes homines videantur
redempti.*

*relembra
relembra
Sententia*

III.

*An rectè dicatur Personalitas Filii Dei communicata
carni Christi? Neg.*

Personalitas enim est ipsum τὸ εἶναι personæ, seu subsistentia illa, quam Filius per generationem à Patre accepit. Ea personalitas est æterna & immensa. At humana Christi natura, non est ab æterno generata à Patre, nec est immensa. Deinde si Personalitas communicata esset carni Christi, ipsa caro esset persona. Sed ea non est ὁφισάμενόν π, sed ἐνυπόστατόν π, id est, assumpta in personam Filii Dei, ut in ea sustentetur, & sustentata operetur.

F I N I S.

the scale towards document

9
er semper exaudivit, Johan. 11.
â remissionem peccatorum o-
ita omnium reconciliationem
in illa distinctione negatur pro
efficaciter? Rationes verò ne-
bus se Christus obtulit, pro iis-
pro Dei populo, & pro eodem
inseparabili nexu coherentia,
ibus in universum hominibus.
ibus se Christus sanctificavit,
mam, pro iis est mortuus. At se
v. 19. Ergo. III. Pro quibus
issionem peccatorum. Rom. 5.
um sanctum, Gal. 3. v. 14. Fidem
itam æternam. Heb. 5. v. 9. Gal.
m accipiunt remissionem pec-
Neque omnes accipiunt Spiri-
v. 16. 17. Gal. 4. v. 6. Neque fi-
p. 10. v. 26. cap. 12. v. 37. Rom. 8.
10. v. 26. Rom. 8. v. 30. Tit. 1. v. 1.
om. 2. v. 5. 1. Theff. 2. v. 16. 2.
om. 8. v. 29. & 30. Nec denique
7. v. 23. & cap. 25. v. 41. 46. sed
23. cap. 25. v. 34. Ergo non pro
pro solis electis Christus est
urâ loca, quæ Christum pro o-
tr, respondemus, illa esse intel-
entibus: quia promissiones E-
pectant, & sacra pagina passim
v. 16. Rom. 3. v. 22. Act. 10. v.
beat. gent. cap. 3. scitè doctè que
: & quamvis magna pars hominum
electis tamen & præcitis, atque ab
m censetur UNIVERSALITAS, ut
omnibus omnes homines videantur

*relinquenda
revelatione
Sententia*